ÅRSRAPPORT 2017

Nasjonalparken Næringshage AS gir deg:

- Næringshagens arbeid gjennom året
- Bedriftenes egne historier
- Befolknings- og næringsstatistikk

MEDLEM AV NÆRINGSHAGENE® I NORGE

siva partner

INNHOLD

NASJONALPARKEN NÆRINGSHAGE 4
- Om Nasjonalparken Næringshage 4
- Vår visjon 4
- Strategier 4
- Styret 5
- Eiere 5
- Nettverk 5
- Ansatte 6
- Medlemsbedrifter 8

ARRANGEMENT 9
- #Verdifulle fjellopplevelser 9
- Næringskonferansen 10
- KompetanseForum 10
- Karrieredagen 2017 11

PROSJEKT 12
- Grønn Fjellhageby 12
- Innovasjonssenter 13
- Digital synlighet 13
- Kompetanse og arbeidskraft 14

KOMMUNE NM 2017 16
- Kriterier 16
- Rangering i landet 17
- Rangering i fylket 17

BEDRIFTSUTVIKLING 18
- Oppdal - Smak av fjell 18
- Jo-Sætra 19
- Drømmer om et samarbeid med Tesla 20
- Rodebak Gårdsbryggeri 22

STATISTIKK 23
- Befolkning 24
- Næringsliv 26
- Bolig 29

NASJONALPARKEN NÆRINGSHAGE

OM NASJONALPARKEN NÆRINGSHAGE

Næringshagen er et innovasjons- og utviklingsselskap som arbeider for vekst og nyskaping for og i næringslivet i Oppdal og Rennebu.

Vi er et næringsfaglig kompetansemiljø og leverer tjenester med fokus på videreutvikling av enkeltbedrifter, klynger, kompetanse, nettverk, profilering og økt attraktivitet for kompetanse og arbeidskraft.

Vi er en sentral del av det nasjonale innovasjonsnettverket med tilknytning til et bredt spekter av kompetanse- og forskningsmiljø, Innovasjon Norge, Forskningsrådet, andre næringshager og kunnskapsparker mm.

Næringshagen eies av bedrifter i regionen, Siva og kommunene. Det er eierne, gjennom generalforsamling og styrearbeid som sammen med de ansatte legger føringene for hvordan selskapet skal videreutvikles.

Næringshagen er en lett tilgjengelig partner for næringslivet, og jobber aktivt med nyskaping og utvikling i bedrifter og bistår med kompetanse, nettverk og finansiering.

VÅR VISJON

Nasjonalparken Næringshage skal være en partner for utvikling og vekst i Oppdal og Rennebu.

STRATEGIER

Næringshagen skal bidra til økt verdiskaping for lokalt næringsliv og regionen som helhet gjennom å:

- Arbeide med målbedrifter og bidra til økonomisk merverdi for dem.
- Arbeide med nettverk og kobling, bedriftsmiljø og klyngetankegang.
- Stimulere til innovasjon og nyskaping.
- Bidra til kompetanseheving.
- Mobilisere til forsknings- og utviklingsaktiviteter (FoU).
- Utfordre bedrifter til å gå videre fra lokale og regionale markeder til nasjonale og internasjonale markeder.
- Stimulere til og følge opp entreprenørskap og gründervirksomhet.
- Bidra til rekruttering og øvrig kompetanse tilpasset næringslivets framtidige behov.
- Drive utstrakt profilering, omdømmebygging, og bidra til økt synlighet for næringslivet i regionen.
- Løfte fram og bidra til samarbeid, lokalt, regionalt og nasjonalt.
- Styrke og synliggjøre næringshagen som en attraktiv del av det nasjonale innovasjonsnettverket.

SRYRET

Styret i Nasjonalparken Næringshage AS består av:

Jan Bredeveien - Arbeidende styreleder, Nasjonalparken Næringshage
Jan Kleven - Administrerende direktør og eier, Elotec AS
Jan Perry Lund - Eier, Lund Hyttebygg AS
Kristin Reitan - Daglig leder, Kvikne-Rennebu Kraftlag SA
Ingrid Langklopp - Gründer og daglig leder, Bygda 2.0 AS
Trond Singsaas - Seniorrådgiver, NTNU
Gro F. Skårsmoen - Banksjef, Oppdalsbanken

EIERE

Nasjonalparken Næringshage har 13 engasjerte og spennende eiere. Eierne er en miks av offentlig aktører og private bedrifter, de omfatter stor bredde i bransje, størrelse og antall driftsår. Eierne bidrar til at Nasjonalparken Næringshage kan ivareta rollen som motor i næringsutvikling i regionen.

15,27 % Rennebu kommune
15,27 % Oppdal Næringshus AS
13,88 % Siva
6,94 % Elotec AS
6,94 % Opdals Sparebank
6,94 % Minera skifer AS
6,94 % Oppdal spekemat AS
6,94 % Evi ski AS
6,94 % Vertical Playground AS
4,16 % Gjensidige Oppdal-Rennebu brannkasse
3,47 % Lund hyttebygg AS
3,47 % Kvikne-Rennebu kraftlag SA
2,77 % Deltaalarm AS
6,94 % Evi ski AS

NETTVERK

Nasjonalparken Næringshage er en aktiv del av et landsomfattende kompetanse- og innovasjonsnettverk. Vi er en «forlenget arm» for virkemiddelapparat og innovasjonsmiljø inn i Oppdal og Rennebu.

ANSATTE

Tina Lihaug Selbæk

Tina har en Bachelor i økonomi og offentlig administrasjon. I tillegg har hun studert entreprenørskap og bedriftsutvikling. Tina har vært daglig leder og ansvarlig for oppbygging og utvikling av Nasjonalparken Næringshage siden oppstarten i 2012. Hun har jobbet med forretningsutvikling, salg og markedsføring, og i styrer for flere oppstartselskaper og nettverk/organisasjoner. For det meste bistår Tina nyetablerte og etablerte bedrifter med strategiarbeid, prosjektledelse, kobling mellom ulike aktører og som prosessleder. Tina har opparbeidet seg et bredt nettverk innenfor ulike kompetanse- og innovasjonsmiljø i hele Norge og setter deg i kontakt med det riktige miljøet.

Jan Bredeveien

Jan er, og har vært arbeidende styreleder siden oppstarten i 2012. I tillegg til styreleder er han prosjektleder og rådgiver. Han har utdanning fra Universitetet i Oslo og BI. I sin lange yrkeskarriere har han arbeidet både i privat og offentlig sektor; og innehatt lederstillinger og styreverv innen industri, IT, handel, media, reiseliv og forskningsbasert nyskaping. Gjennom karrieren har han vært med på det meste, eksempelvis etablering, utvikling, nedlegging, konkurs og fusjon. Jan har særlig kompetanse innen styrearbeid og ledelse og hjelper gjerne etablerte og nyetablerte bedrifter med spørsmål omkring temaene.

Ragnhild Plassen Vik

Ragnhild er rådgiver og kontorleder, samt ansvarlig for våre KompetanseForum. Hun er utdannet pedagog og har tidligere erfaring innen finansielle tjenester og byggebransjen. Ragnhild har også erfaring med kvalitetssikring og HMS-systemer, denne kompetansen har hun tatt med seg inn i sitt arbeid hos Nasjonalparken Næringshage. Gjennom tiden har hun opparbeidet seg gode kunnskaper om bedriftsetablering, og hjelper gjerne deg som vil starte egen bedrift. Ragnhild bistår også deg som vil videreutvikle bedriften, hun kan blant annet hjelpe deg med nettverkskobling, markedsføring og planlegging og gjennomføring av arrangement og aktiviteter.

Erik Flå

Erik er ansatt som bedriftsrådgiver og prosjektleder. Han er utdannet sivilingeniør i industriell matematikk fra NTNU. Han har tidligere erfaring fra blant annet prosjektledelse, strategiarbeid, økonomi, omstilling og bedriftsetablering. Erik kan være en god sparringspartner for deg som vil starte egen bedrift, hvor han blant annet kan bistå i idéutviklingen, vurdere risiko samt finne og søke støtte fra relevante støtteordninger. Erik hjelper også etablerte bedrifter med forretningsutvikling og strategiarbeid. Gjennom tiden har han opparbeidet seg god kompetanse innen forsknings- og utviklingsarbeid, spesielt innenfor Skattefunn-ordningen.

Rønnaug Nyrnes
Rønnaug er prosjektleder og rådgiver hos Nasjonalparken Næringshage. Hun har utdanning innen prosjektledelse, opplevelsesdesign og markedsføring fra Høgskolen i Lillehammer og University of Northern British Columbia. Siden da har hun jobbet med utvikling av opplevelser, markedsføring og salg, samt ledet flere prosjekter både for privat og offentlig sektor. Hun er også en av Innovasjon Norges sertifiserte prosessledere i reisemålsutvikling. Rønnaug hjelper deg gjerne med digital markedsføring, opplevelsesutvikling eller prosjektledelse.

Mari Kvarberg Erdal
Mari er trainee hos oss. Arbeidet hennes består hovedsakelig av kommunikasjon- og prosjektarbeid. Hun har en bachelor i markedsføring og ledelse av turismeopplevelser samt en master i innovasjon fra Høyskolen i Lillehammer. Studiene har gitt Mari kunnskaper til å forstå, utvikle og tilrettelegge for nyskapning i virksomheter. Hun har også opparbeidet seg kompetanse innen markedsføring, reiselivsutvikling og samfunnsvitenskapelig metode. Mari kan bistå bedrifter i planlegging av markedsundersøkelser, utvikling av kommunikasjonsplan og kobling mot studenter.

Iris Røstad
Iris jobber med kommunikasjon og arrangementer for Nasjonalparken Næringshage. Hun er fersk økonom fra Handelshøyskolen BI i Trondheim, med fordypning i prosjektledelse. Hun har tidligere erfaring som daglig leder og har jobbet med salg og markedsføring. Iris har også et godt grep om synlighet på digitale flater. For omlag ett år siden startet hun sin egen instagramkonto, i.rdecor, og har i dag over 50.000 følgere. Iris kan bistå bedrifter og nyetablerere med strategiarbeid innenfor digital kommunikasjon og markedsføring.

Asgeir Meland
Asgeir er engasjert som prosjektleder for prosjektet Grønn fjellhageby. Asgeir har tidligere erfaringer som rådgiver og har jobbet aktivt med å knytte næringsliv og offentlige prosjekter sammen. Han har særlig erfaring fra utviklingsprosjekter innen naturbasert reiseliv, sist fra Miljødirektoratet hvor han ledet arbeidet med å utvikle en merkestrategi for Norges nasjonalparker.

NÆRINGSHAGEBEDRIFTER

Næringshagebedrifter er bedrifter i Oppdal og Rennebu som Nasjonalparken Næringshage jobber sammen med. Enkelte bedrifter har vi hjulpet med utvikling av forretningsideer og/eller planlagt utviklingsaktiviteter med. Vi har bistått flere bedrifter i arbeidet med prosjektbeskrivelser, markedsplanlegging, rekruttering, organisasjonsendring, finansiering med mer. Hos noen bedrifter bidrar vi i prosjekter og prosesser en kort og intensiv periode, andre følger vi tett over lengre tid.

Her er våre medlemsbedrifter:

- Norelmo AS
- Oppdal Næringsforening
- Elotec AS
- Nerskogen Landhandel AS
- Oppdal 365 AS
- Eight Legged Steed Studios AS
- Oppdal Everk AS
- Oppdalsmat AS
- Rodebakk Gårdsbryggeri AS
- Baco AS
- Økolaft AS
- Firelink AS
- Visit Oppdal AS
- Oppdal Fjellmat & Fjellfisk AS
- Trollheimen Design AS
- Matglade Barn Trude Aalbu
- Oppdal Smak Av Fjell SA
- Folksnakk AS
- Oppdal Skiheiser AS
- Opdals Sparebank
- Gjensidige Oppdal-Rennebu Brannkasse
- Opplev Oppdal AS
- Lund Hyttebygg AS
- Kvikne-Rennebu Kraftlag SA
- Nyvold Installasjon AS
- Rennebumartnan AS
- Sparebank 1 Regnskapshuset Smn As avd. Rennebu
- Imi Stølen
- Oppdal Videregående Skole
- Plankontoret For Oppdal Og Rennebu
- Rennebu Næringsforening
- Vekst Oppdal AS
- Lånke Bygg Og Eiendom Alf E Lånke
- Sande Hus Og Hytter AS
- Terrengen AS
- Minera Skifer AS
- Trønderenergi AS
- Visbook AS
- Marion Eiendom AS
- Vitnett AS
- Urd Klima Service Oppdal AS
- Oppdal Sport Invest AS
- Bdo As Avd Trondheim
- Vognild Utvikling AS
- Admento AS
- LH Bygg Entreprenør AS
- Web Insurance Management Systems AS
- Otretek AS
- Enern Oppdal AS
- Kg Treningssenter AS
- Oppdal Spekemat AS
- Oppdal Hotelldrift AS
- Troll Arkitekter AS
- Hagenbygg AS
- Evi Ski AS
- Ergo-Tec AS
- Vertical Playground AS

ARRANGEMENTER I 2017

Nasjonalparken Næringshage arrangerer egne, og samarbeider med andre, om ulike arrangement tilpasset næringslivet og gründere i regionen. Arrangementene har ulikt omfang. Vi arrangerer alt i fra enkeltstående kurs til lengre og mer omfattende studier.

Her kan du lese om noen av våre arrangement i 2017.

#VERDIFULLE FJELLOPPLEVELSER

#Verdifulle fjellopplevelser handler om konsepter som er tydelige, gir mening og treffer kunden. Fjell, ren luft, grønne seterdaler og et sjeldent godt jordsmonn er Oppdal i et nøtteskall. Med dette som base, og med god tilrettelegging, kan verdifulle fjellopplevelser og gode historier skapes.

Du husker kanskje PopUp-restauranten på toppen av Hovden, eller Fjellshopen i skifabrikken til EVI i 2016? Eller hva med PopUp-restaurantene på Olsmedalsætra, Håggåsætra eller Minera Skifer i 2017?

Bakgrunnen for PopUp-resturantene er prosjektet #Verdifulle fjellopplevelser, som er et bedriftsnettverk hvor bedriftene utvikler og tilbyr attraktive opplevelser basert på lokale ressurser.

Innovasjon Norge er med i prosjektet. Nasjonalparken Næringshage bidrar med prosjektledelse.

NÆRINGSKONFERANSEN

For tiende gang ønsket Nasjonalparken Næringshage og Oppdalsbanken velkommen til Næringskonferansen.

Målet med næringskonferansen er å inspirere - ved å gi faglig påfyll til styre, ledere, ansatte og andre aktører i regionen.

Totalt var det 210 deltakere på Næringskonferansen 6. november. Årets tema var "Fremtiden er nå!".

Sentrale temaet var:

- Nye Trøndelag, hvordan skal vi i sør posisjonere oss?
- Digitalisering, den digitale revolusjonen krever vekkelse nå!
- Økonomiske utviklingstrekk i en stadig mindre verden.

KOMPETANSEFORUM

KompetanseForum er kurs og studier som tilbys i regi av Næringshagene i Norge. Begrepet KompetanseForum dekker alle kompetansehevende tiltak levert fra oss til næringslivet. Dette omfatter alt fra korte frokostmøter til lengre studier, i lokale og regionale sammenhenger.

I 2017 gjennomførte vi seks KompetanseForum:

- Digital synlighet, samlingsbasert studie innen digital markedsføring.
- Digitalisering, internettøkonomi og industrielt internett – hva skjer rundt oss?
- Getting things done, hvordan oppnå mer kontroll og mindre stress?
- Lederskolen, bli en bedre leder.
- Prisoverslag, når er et prisoverslag bindene for entreprenøren eller håndverkeren?
- SkatteFUNN, workshop for bedrifter med planer om SkatteFUNN.

KOMPETANSE-FORUM

KARRIEREDAGEN 2017

Hvordan få studenter og unge talenter til å se jobbmulighetene som finnes i regionen og samtidig hjelpe bedriftene med å skaffe riktige kompetanse til riktig tid? Dette var bakgrunnen for at Nasjonalparken Næringshage for andre året på rad arrangerte en lokal karrieredag. En dag der elever, studenter, nyutdannede og det lokale næringslivet møtes for å bli kjent, knytte kontakter og kanskje sikre fremtidens jobber/ arbeidstakere.

Engasjerte deltakere

Fjerde juledag var Skifer Hotel rigget klart til årets karrieredag; én sal til foredrag, én sal til stands og ett rom til CV-fotografering. I alt hadde 18 bedrifter meldt seg på, hvorav fem også skulle holde presentasjon. Alt var lagt til rette for en innholdsrik og faglig dag, der det var muligheter for å knytte kontakter for både sommerjobber og lengre arbeidsforhold. Til sammen var det rundt 30 stykker innom karrieredagen og det var stort engasjement blant deltakerne. Flere bedrifter fikk notert seg personalia på potensielle kandidater, og deltakerne fortalte at de fikk et godt overblikk, og ble overrasket over hvilke muligheter som finnes i regionen.

Viktig bidragsyter

I år som i fjor bidro Oppdal kommune med økonomisk støtte til arrangementet, noe som var helt avgjørende for gjennomførelsen. Oppdal kommune bidro også med foredrag og stand.

Videreføring

I etterkant av dagen sendte Nasjonalparken Næringshage ut et evalueringsskjema til bedriftene som deltok. Samtlige bedrifter er enige i at dette var et viktig arrangement, som det er et behov for. Det er derfor et felles ønske om at Karrieredagen blir avholdt også neste år, med mål om enda flere deltakere.

Nasjonalparken Næringshage ser på forbedringsmuligheter for en videreføring og lover at Karrieredagen vil bli arrangert i en eller annen form - også i 2018.

PROSJEKTER

Nasjonalparken Næringshage jobber kontinuerlig med og i ulike prosjekter. Vi jobber både med prosjekter som springer ut i fra næringsliv og gründere i Oppdal og Rennebu, samt prosjekter som vi selv har initiert. Her kan du lese om noen av prosjektene vi var involvert i, i 2017.

GRØNN FJELLHAGEBY

Fokus på klimafotavtrykk fra bygg har resultert i en omforent oppfatning av at tradisjonelle laftebygg er den mest klimavennlige byggemetoden, gitt at laftingen blir gjort riktig. Det økte fokuset på klimafotavtrykket førte til at vi stilte oss spørsmålet: «Er bygging og bruk av hytter som en tilleggsbolig god klimapolitikk?» Med dette som utgangspunkt startet Nasjonalparken Næringshage opp prosjektet Grønn Fjellhageby.

Prosjektet har som mål å utvikle et nytt konsept for fritidshytter, der hovedfokus er bærekraft både når det gjelder bygg, bruk og omgivelser. Prosjektet er en del av Fjellsatsinga som administreres av Oppland fylkeskommune.

Oppdal og Rennebu kommune, fylkeskommunen, arkitektfirmaet Pir II og lokale bedrifter har engasjert seg i prosjektet. I desember ble det gjennomført en kreativ workshop. Her var dyktige, kreative og engasjerte deltakere samlet for å diskutere fremtidens bærekraftige hytteutvikling, med utgangspunkt i hytta, hytteområdet og hyttebruken. Deltakernes innspill blir nå visualisert og beskrevet i konsepter for bærekraftig hytteutvikling.

INNOVASJONSSENTER I OPPDAL

Nasjonalparken Næringshage er gjennom Næringshageprogrammet og Siva partner en sentral del av det nasjonale innovasjonsnettverket. I 2017 startet prosjektet som handler om å realisere et innovasjonssenter i Oppdal sentrum. Utvikling, verdiskapning og innovasjon skapes når mennesker møtes og samhandler. Innovasjonssenteret vil bli et sted der mennesker med ideer til egne bedrifter og produkter, kunnskap og skaperkraft finner et fellesskap og kan virke sammen.

Målet med innovasjonssenteret er å:

- Etablere et innovasjonssenter med utviklingsaktiviteter for etablert næringsliv og gründere i hele regionen.
- Utvikle modeller for desentraliserte innovasjonsaktiviteter tilpasset bedriftsstrukturen i regionen.
- Styrke den totale verdiskapingen, basert på lokale ressurser, sterkere industriperspektiv og tilførsel av ny kompetanse.

DIGITAL SYNLIGHET

Prosjektet Digital synlighet har hatt som mål å heve kompetansen til små- og mellomstore bedrifter innen digital markedsføring. Vi har vært prosjekteier og jobbet sammen med Trøndelag fylkeskommune, Innovasjon Norge, Trøndersk Kystkompetanse, Næringshagen i Orkdalseregionen og Rørosregionen Næringshage samt fagpartnerne Utbrudd Performance Marketing, Synlighet Performance Marketing og HvabeHager.

Resultatet av prosjektet ble et KompetanseForum, et studie bestående av seks samlinger og én workshop. Her lærte bedriftene blant annet å utvikle sin egen markedsstrategi og lage innhold som skaper trafikk. I tillegg lærte bedriftene å bruke digitale verktøy som Google Analytics, Google AdWords og Facebook Business Manager for å bedre forstå kundenes vaner og preferanser på nett.

KOMPETANSE OG ARBEIDSKRAFT

Nasjonalparken Næringshage har gjennom flere år jobbet for at næringslivet skal kunne finne og tilegne seg riktig kompetanse og arbeidskraft når de trenger det. Prosjektet Talentverket var starten på dette målrettede arbeidet.

Talentverket

Behovet for ny kompetanse til regionen kommer høyere på agendaen dag for dag. Antallet unge mennesker som bosetter seg og jobber i regionen er på vei nedover, samtidig som behovet for arbeidskraft øker. Talentverket oppnådde gode resultater i hovedprosjektet, og har bidratt med verktøy og erfaringer som tilrettelegger for at det lokale næringslivet kan øke sin konkurransekraft ved hjelp av å øke rekruttering og utvikling av nye talenter. Gjennom prosjektet bidro vi blant annet til rekruttering av 16 faste ansatte til regionen, tre traineer og ni bacheloroppgaver.

Prosjektet ble avsluttet i 2016, men arbeidet har fortsatt. Nasjonalparken Næringshage jobber fortsatt med å synliggjøre arbeidsmulighetene i regionen mot «unge talenter», da det er liten tvil om at riktig kompetanse vil, over tid, bidra til vekst i bedriften.

Gjennom 2017 har Talentverket, ved Nasjonalparken Næringshage arbeidet med:

- Synliggjøring av mulighetene og verdien av å benytte studenter.
- Synliggjøring av næringslivet og formidlet de gode historiene.
- Delt stillingsannonser.
- Arrangert lokal karrieredag (du kan lese om denne på side 11).
- Deltatt på to karrieredager i Trondheim, hvor vi har presentert det varierte næringsliv i Oppdal og Rennebu.

Kompetansekartlegging

For å få en mer detaljert oversikt over det reelle kompetansebehovet gjennomførte vi en lokal kompetansekartlegging sammen med NAV Oppdal og Rennebu. Denne kartleggingen skilte seg fra andre kartlegginger som i stor grad måler behovet for arbeidskraft og kompetanse i antall ansatte knyttet til etablerte nærings- og yrkeskoder. Nasjonalparken Næringshage ønsket en kartlegging av det samlede kompetansebehovet knyttet til både stillinger, ansatte samt øvrige roller og funksjoner i bedriften. Ikke nødvendigvis kun det avklarte rekrutteringsbehovet. En lokal, skreddersydd kompetanse-kartlegging ble svaret på dette.

Hovedfunnene fra kompetanse-kartlegging viser:

- Økende behov for utdannede med bachelorgrad.
- Stort behov for fagarbeidere, særlig innenfor barne- og ungdomsarbeid samt i bygge- og anleggsbransjen.
- Et rekrutteringsbehov, flere bedrifter har et kortsiktig rekrutteringsbehov.
- Utfordrende for enkelte bedrifter å rekruttere ønsket kompetanse.
- Heve kompetansen blant nåværende ansatte og rekruttere lærlinger er det viktigste tiltaket for å dekke kompetansebehovet. Dette til tross for at virksomhetene oppgir at de har behov for å øke bemanningen.

Kompetansekartleggingen bidro til:

Opprettelse av **ny linje ved Oppdal videregående skole** (OVS). Rett før jul vedtok Fylkestinget i Trøndelag at OVS kan tilby barne- og ungdomsarbeiderfag fra og med skoleåret 2018/2019. Resultatene fra Kompetansekartleggingen underbygget skolens ønske om å utvide skoletilbudet. Kartleggingen viste at regionen vil ha et økende behovet for fagarbeidere på dette området i årene som kommer.

Et **lokalt rekrutteringsbyrå** for næringslivet i Oppdal og Rennebu. ODA Connect har hovedkontor på Sunndalsøra og avdelingskontor i Kristiansund. Selskapet la merke til det betydelige rekrutteringsbehovet som kom fram i kompetansekartleggingen, og har nå etablert et avdelingskontor i Oppdal.

Som et resultat av kartleggingen er det etablert et nytt **lokalt partnerskap**. Partnerskapet består av ulike aktører som kan bistå næringslivet med å møte eksisterende behov for riktig kompetanse og arbeidskraft. De ulike aktørene kan, på ulike måter hjelpe næringslivet med å finne kompetanse og/eller legge til rette for kompetanseheving i bedriften. Til tross for at flere av aktørene lenge har vært etablert i Oppdal og Rennebu, har næringslivet lite kjennskaper til hvordan de kan benytte seg av de ulike ressursene.

Partnerskapet består av:

- NAV Oppdal og Rennebu
- Vekst Oppdal
- Innvandrertjenesten
- Euroskolen
- Oppdal ressurssenter
- Oda Connect
- Trollheimen kompetanse
- Nasjonalparken Næringshage

I løpet av 2017 har Nasjonalparken Næringashage, sammen med næringshagene i søndre del av Trøndelag, utarbeidet maler for kompetanse-kartlegging, stillingsannonser og bedrifts-presentasjoner. Disse malene kan tas i bruk av alle næringshager i Norge.

KOMMUNE-NM 2017

NHO rangerer kommunene etter attraktivitet og lokal vekstkraft basert på forhold ved næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommunal økonomi. Kommune-NM 2017 er i hovedsak basert på tallgrunnlag fra 2016.

KRITERIER

Arbeidsmarked:

Sysselsettingsandel	Sysselsatte personer etter arbeidssted i prosent av arbeidsstyrken
Sykefravær	Tapte dagsverk på grunn av sykdom i prosent av avtalte dagsverk
Uføre	Uførepensjonister 18-67 år i prosent av arbeidsstyrken
Arbeidsledige	Registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken
Integrasjon	Inn- eller utpendling til kommunen

Demografi:

Befolkningsvekst	Gjennomsnittlig vekst i befolkningen over tre år
Unge vs. eldre	Unge ift. eldre i arbeidsstyrken, innbyggere 19-24 år som andel av 60 - 65 år
Netto innflytting	Netto innflytting som i prosent av befolkningen
Aldring	Befolkningen over 80 år i prosent av befolkningen i yrkesaktiv alder 20 år frem i tid

Kompetanse:

Andel sysselsatte med minst fire års høyere utdanning

Andel sysselsatte med bestått fagprøve

Andel sysselsatte med teknisk og naturvitenskapelig utdanning

Kommuneøkonomi:

Kommunale administrasjonsutgifter

Eiendomsskatt fra næringseiendom i gjennomsnitt per sysselsatt

Kommuneinntekter i forhold til utgifter

Kommunens kjøp av private tjenester som andel av driftsutgifter

Kommunal betalingsevne

All rangering i landet er fra 1 til 428, hvor 1 er den beste kommunen i Norge innen hver kategori. All rangering i fylket er rangert fra 1 til 25, hvor 1 er den beste kommunen i Sør-Trøndelag innen hver kategori.

RANGERING I LANDET 2017

	Oppdal	Rennebu
Samlet plassering	nr. 132	nr. 313
Næringsliv og privatøkonomi	nr. 57	nr. 339
Arbeidsmarked	nr. 309	nr. 215
Demografi	nr. 129	nr. 303
Kompetanse	nr. 170	nr. 156
Kommuneøkonomi	nr. 141	nr. 357

Oppdal kommune scorer spesielt høyt på kategorien «næringsliv og privatøkonomi», alt i alt ligger Oppdal gjennomgående i øvre halvdel blant alle kommunene i Norge. Oppdal kommune score på den andre siden relativt lavt på kategorien «arbeidsmarked». Rennebu kommune har sin høyest score på kategorien «kompetanse». Kommunen får lavest score på kategorien «kommuneøkonomi».

RANGERING I FYLKET 2017

	Oppdal	Rennebu
Samlet plassering	nr. 7	nr. 20
Næringsliv og privatøkonomi	nr. 2	nr. 19
Arbeidsmarked	nr. 20	nr. 12
Demografi	nr. 9	nr. 20
Kompetanse	nr. 12	nr. 10
Kommuneøkonomi	nr. 9	nr. 21

I fylket er Oppdal kommune på andre plass når det kommer til kategorien «næringsliv og privatøkonomi». Sammenlagt kommer Oppdal på en 7. plass blant fylkene i Sør-Trøndelag. Rennebu kommune ligger på øvre halvdel på skalaen når det kommer til kategorien «kompetanse». Totalt ender Rennebu kommune på en 20. plass.

BEDRIFTSUTVIKLING

Nasjonalparken Næringshage har jobbet med 57 bedrifter gjennom året. Vi er en partner for næringslivet og hjelper bedriftene med å utvikle sin virksomhet. Her kan du lese om noen av bedriftene vi har jobbet sammen med.

OPPDAL SMAK AV FJELL

Oppdal Smak av Fjell er et resultat av et prosjekt som ble initiert av Oppdal Spekemat og Nasjonalparken Næringshage i 2015. Oppdal spekemat hadde et ønske om å etablere en lokal merkevare som et egenartet kvalitetsbegrep i markedet og således styrke konkurranse-kraften til enkeltbedriftene.

Sommeren 2016 fikk Oppdal Smak av Fjell utviklet en grafisk profil som blant annet har blitt tatt i bruk av medlemmene på stand og på annet markedsføringsmateriell.

I april 2017 ble samvirket Oppdal Smak av Fjell SA stiftet og har ni engasjerte medlemmer:

- Oppdal Spekemat
- Jo-Sætra
- Bjørkåsen Gård,
- Megarden Limousin
- Styrsvollen Gård
- Trollheim-Nerskogen
- Bortistu Gjestegard
- Bakeriet Sprø
- Oppdal Smak & Behag

Medlemmene dekker et bredt spekter av råvarer og foredlede produkter fra Oppdalsregionen.

Målet er at Oppdal Smak av Fjell skal være Norges mest attraktive merkevare innen lokalmat, tett knyttet til de unike forutsetningene for matproduksjon i fjellene i Oppdalsregionen. Satsingen skal også bidra til økt verdiskapning for medlemmene.

Fremover skal Oppdal Smak av Fjell jobbe mot å bygge en sterk merkevare, med tydelige og særegne kvaliteter og merke-assosiasjoner. Det skal videre-utvikles en merkevarestrategi som danner grunnlag for felles merkevarebygging i nettverket.

Prosjektet har fått støtte fra Innovasjon Norge.

OPPDAL
SMAK
AV FJELL

JO-SÆTRA

Jo-sætra produkter er en av medlemsbedriftene i Oppdal Smak av Fjell og har vært aktive bidragsytere helt fra oppstarten.

Inger Hanne Myran og Arne Vidar Myhre er drivkraften bak produktene. De gjør det aller meste selv, alt fra å plukke bær og høste grønnsaker til å designe etiketter og utvikle og vedlikeholde nettsiden. Sommeren 2016 kjøpte de det gamle slakteriet fra Nortura, hvor de i dag både bor og jobber.

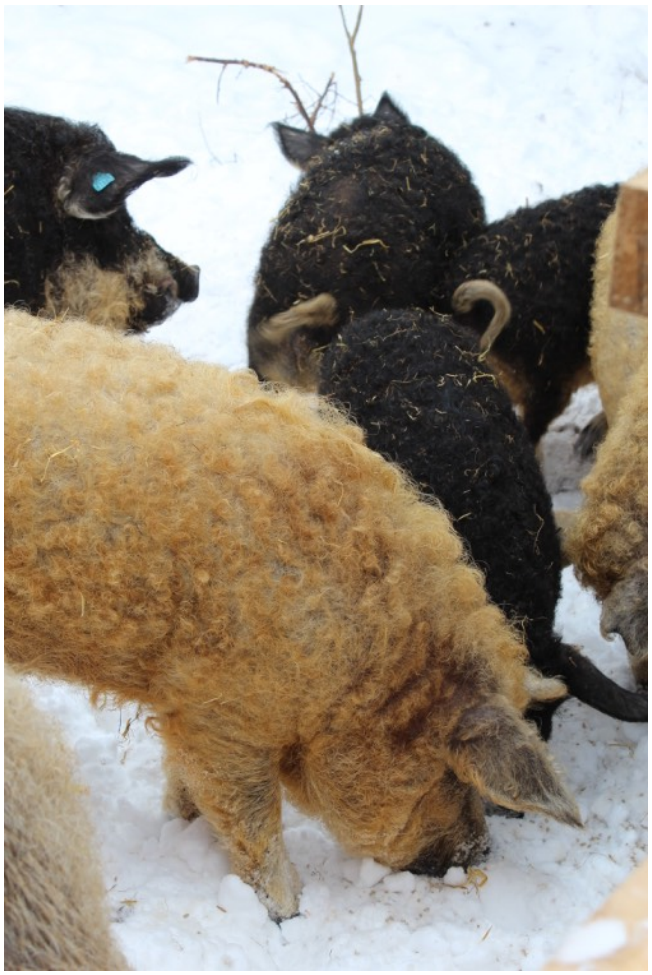

Når de ikke produserer mat reiser de på ulike messer, markeder og festivaler for å selge produktene sine under den felles merkevaren Oppdal Smak av Fjell. I 2017 hadde de i overkant av 180 reisedøgn! Myran og Myhre legger mye innsats i produktene sine, helt fra innhøsting til salg og markedsføring. Målet deres er ikke å kun promotere seg selv, men hele Oppdalsregionen med merkevaren Oppdal Smak av Fjell.

Jo-sætra produkter har alltid nye prosjekter på gang, og nå har ullgriser flyttet inn på det gamle slakteriet. Disse grisene har et helt spesielt kjøtt og er en eksklusiv vare som skal bidra til en enda bredere produktportefølje.

For Myran og Myhre er ikke dette en jobb, men en livsstil som følger med dem gjennom hele året.

De gleder seg til merkevaren blir mer konkret og synlig, og til å skape et fellesskap på messer og matfestivaler i fremtiden.

DRØMMER OM SAMARBEID MED TESLA!

Mostad Mekaniske er et mekanisk verksted i Oppdal, som i dag har fire ansatte. Rolf Henrik Monrad startet opp i 1988, og styrer fortsatt bedriften med stø kurs. I tillegg til å være mekaniker, er Monrad hele Oppdals egen Reodor Felgen, og har alltid en eller annen ny oppfinnelse på lur. Denne gangen håper han at oppfinnelsen hans skal bli et fast inventar i Tesla-biler.

Irritasjon kan føre til innovasjon

For halvannet år siden fikk Rolf Henrik Monrad i Mostad Mekaniske en idé om å lage en linsevasker for bilkamera. Ideen kom ved at han kjøpte seg bil med ryggekamera, og etterhvert ble kameraet møkkete og måtte vaskes. Han syntes det var tungvint og gå ut og vaske kameraet for hånd, og begynte derfor å tenke på hvordan han kunne gjøre dette enklere. Mostad prøvde seg frem med flere prototyper som vasket linsen, men det la seg likevel et slags belegg fra trafikken over kameralinsen, noe som gjorde sikten dårlig. Etter utallige timer ved dreiebenken og flere prototyper, har han nå utviklet en linsevasker som legges over kameralinsen

og som vasker den på et lite øyeblikk. Monrad har laget alle delene selv, til og med små hull på 0,4 mm har han laget ved hjelp av dreiebenken. Med så små deler har han til tider trengt hele tre par briller for å klare å se godt nok!

Bra nok for fremtidens biler

Det finnes i dag flere varianter som til dels gjør samme jobb som Monrads linsevasker, for eksempel bittesmå vindusviskere eller kamera som kun kommer ut når kjøretøyet rygger. Disse fungerer til en viss grad, men støvet fra trafikken vil likevel legge seg som en hinne over kameralinsen og redusere bildekvaliteten betraktelig. Disse løsningene er trolig også for dårlige for fremtiden, da de fleste billeverandører kommer til å satse på selvkjørende biler. På selvkjørende biler er man helt avhengig av at kameraene gir perfekt sikt til enhver tid uten at man må kontrollere kameraene manuelt. Derfor vil det også være aktuelt for Monrad å videreutvikle produktet til å utløses av sensorer og ikke av en manuell knapp.

Optimaliserer prototypen

Monrad jobber nå på spreng for å videreutvikle prototypen ytterligere – han vil nemlig også lage en funksjon som tørker kameralinsen etter den har blitt vasket. Dette håper han på å gjøre ferdig i nærmeste fremtid, slik at de kan begynne å selge inn produktet til potensielle leverandører.

Monrad selv har en drøm om å selge linsevaskere til Tesla, mens hans forretningspartner Øyvind Pedersen ønsker å nå ut til et mye større marked.

Pedersen skal hjelpe til med å selge produktet til leverandører, han har et stort nettverk og kjenner folk som kjenner «de store», forteller Monrad. Pedersen påpeker at linsevaskeren ikke bare er tiltenkt biler, men også båter, under-vannsmaskiner, tunneler, oljeplattformer osv. Alle kamera det er tungvint å rengjøre for hånd er aktuelle for denne oppfinnelsen. I det offentlige vil en linsevasker også bidra til å redusere kostnadene. Ta tunneler som et eksempel, dersom kameraene skal vaskes, må de stenge tunnelen, før flere arbeidere går inn og vasker kameraene for hånd. Dette er både tidkrevende og dyrt, forteller Pedersen.

Videre er planen å lage en kort film, som skal brukes til å presentere produktet for aktuelle leverandører.

Verdifull hjelp

Monrad selv er mekaniker og hans styrke ligger i å utforske og utvikle mekaniske løsninger. Han forklarer at han selv har liten interesse eller erfaring med å sette seg inn i ulike støtteordninger, eller skrive søknader. Derfor har hjelpen fra Erik Flå i Nasjonalparken Næringshage vært verdifull. Gjennom samarbeidet har Mostad Mekaniske fått prosjektet godkjent som Skattefunn. Dermed får han 20 % skattelette på alle aktiviteter knyttet til prosjektet.

Skattefunn krever tid, kunnskap og oppfølging, og uten denne kompetansen hadde Monrad selv aldri kunnet gjennomføre prosjektet. Han forteller også at Nasjonalparken Næringashage er en viktig støttespiller fremover i prosessen. Hittil har han sendt inn søknad om patent i Norge, men ikke i utlandet. Der ligger det en økonomisk utfordring, da det koster flere millioner å få patent i flere land.

Dersom utviklingen og tilgangen til de nødvendige samarbeidspartnere går riktig vei, er drømmen å holde produksjonen i Oppdal, da han ønsker å bygge opp lokal kompetanse og nasjonale verdier. Å sette bort produksjonen til for eksempel Kina, er ikke et ønskelig alternativ. En robot/maskin gjør akkurat den samme jobben, uavhengig om den står i Kina eller Norge, forklarer Monrad.

Monrad har allerede brukt mye tid og ressurser på prosjektet, noe han merker på inntjeninga i firmaet. Bidraget fra Skattefunn har hjulpet, og han er takknemlig for å bo i et land der vi har slike støtteordninger, samt hjelpen han har fått fra Nasjonalparken Næringashage.

Videre må han finne investorer eller søke støtte fra Innovasjon Norge for å få patentet på plass. Men en ting er sikkert, Rolf Monrads oppfinnelser vil vi se mer av i fremtiden - Tesla eller ei!

RODEBAK GÅRDSBRYGGERI

På en gård på Innset ligger Rodebak gårdsbryggeri. Entusiasten bak det hjemmebryggede ølet er Carl Otto Christensen.

Suksess på låve

Christensen har vært ølentusiast i mange år før han selv bestemte seg for å starte et eget gårdsbryggeri. Christensen pusset opp låven på familiegården slik at den kunne brukes som bryggeri. Utstyret han trengte fikk han importert. Christensen har gode kunnskaper om øl, smak og ølbrygging, men det er andre oppgaver som også må tas stilling til når en skal starte egen bedrift. 2017 har derfor vært et spennende og lærerikt år for Christensen. Han forteller at mye av tiden har gått med til å lage gode rutiner for brygging, bestilling, kunde-oppfølging, salg og produksjon.

Rodebak gårdsbryggeri har mottatt gode omtaler, for eksempel ble Rodebak Pale Ale kåret til best i test under en blindtest på Mathallen i Oppdal. Her deltok blant annet Lene Waldenstrøm, en kritiker som har deltatt på flere profesjonelle øltester. Rodebak har også fått ros fra ølblogger og forfatter Knut Albert Solem.

Nettverk og interesse

Christensen forklarer at det har vært svært verdifullt for ham å være påkoblet Nasjonalparken Næringshage. For eksempel er det strenge regler i Norge når det kommer til markedsføring av alkohol, og ved slike problemstillinger er det betryggende å ha noen å henvende seg til når merkevaren skal bygges. Likevel, forklarer Christensen, at den største verdien ved å være tilknyttet næringshagen er det å ha en partner med faglig interesse, med ett nettverk som strekker seg utenfor Oppdal og Rennebu.

Lokale produkter gir merverdi

Lokal mat og drikke har fått mye oppmerksomhet de siste årene og Christensen ønsker at hans øl skal bli en del av verdiskapningen for regionen. For eksempel selger han lokalt produsert øl til Aunan Lodge i Rennebu, og Christensen har fått tilbakemeldinger om at hans øl bidrar til å løfte den totale opplevelsen for gjestene.

I dag selges Rodebak på Mathallen i Oppdal, enkelte hoteller og restauranter i Oppdal samt på barer og restauranter i Tronheim og Oslo. Hovedsakelig selges Rodebak gjennom nettverk og «word of mouth».

Christensen har brygget rundt 15 ulike typer øl og målet er å tilby rundt fem ulike øl i butikk og fem typer til salg på pol og servering. I dag produserer han omlag en batch (500 liter) øl i uken.

STATISTIKK

Nasjonalparken Næringshage har et bedriftsrettet perspektiv som skal bidra til levedyktige bedrifter, samtidig skal arbeidet vårt ha et samfunnsøkonomisk perspektiv gjennom å bidra til økt regional verdiskapning og bosetting. I denne delen kan du lese om utviklingen i Oppdal og Rennebu de foregående årene.

Informasjonen er hentet fra Statistisk Sentralbyrå.

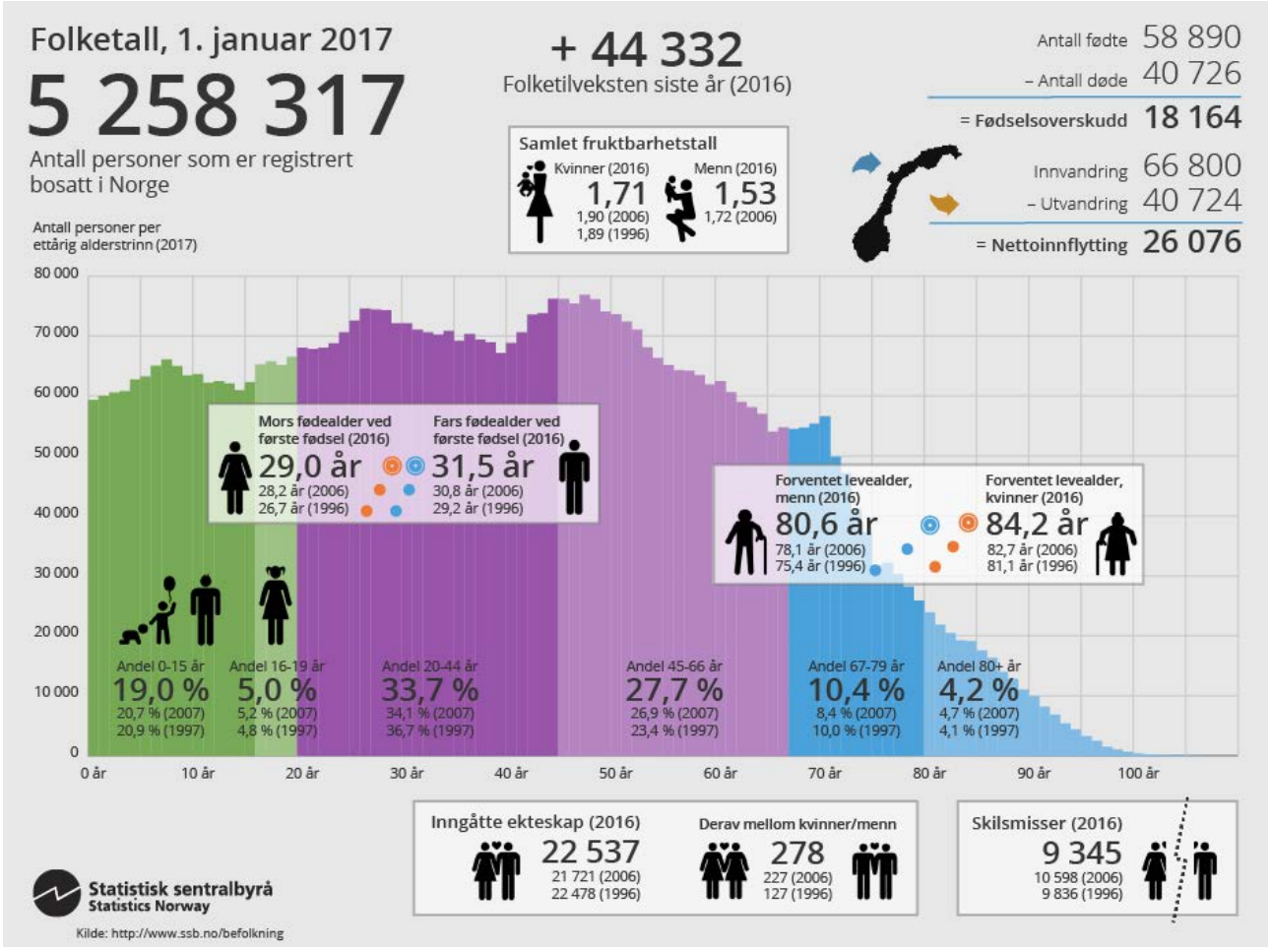

Folketallet i Norge var 5.258.317 per. 1. januar 2017. Det innebærer en vekst på 44.332 personer i fjor. Innvandring er den største årsaken til veksten i folketallet. Netto innflytting til Norge var 26.076 personer i 2017. Fødselsoverskuddet for 2017 var på 18.164 personer.

BEFOLKNING

Folketall

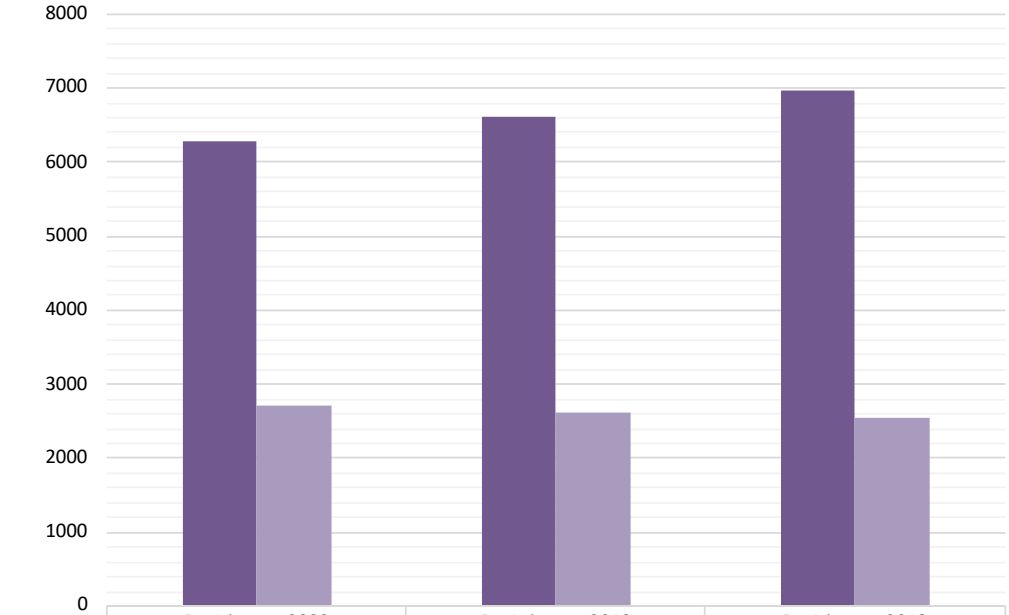

	Pr. 1.januar 2000	Pr. 1. januar 2010	Pr. 1.januar 2018
Oppdal	6288	6603	6970
Rennebu	2700	2622	2541

Folketallet i Oppdal har hatt en jevn økning i perioden 2000-2018 mens det i Rennebu har vært en liten nedgang.

Aldersfordeling i Oppdal og Rennebu kommune

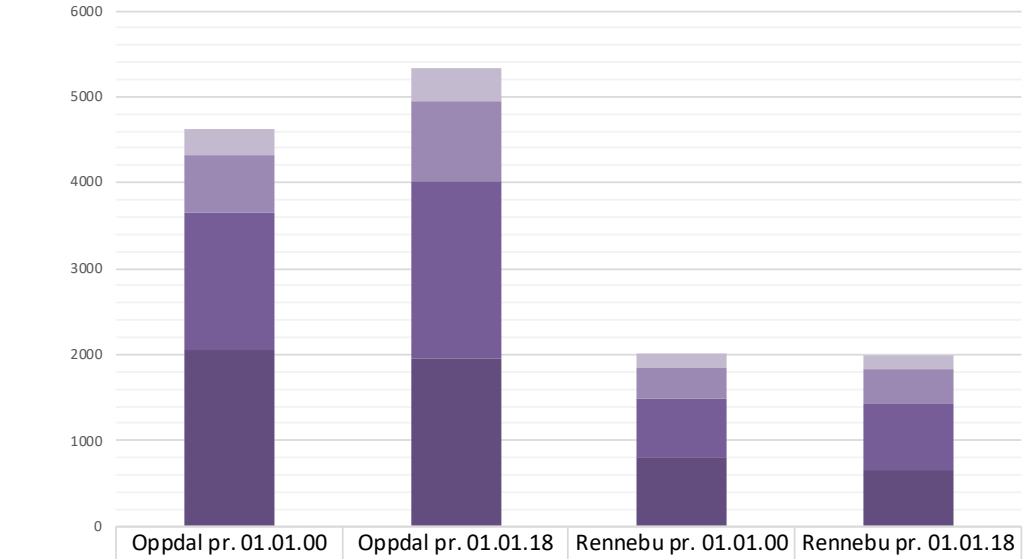

	Oppdal pr. 01.01.00	Oppdal pr. 01.01.18	Rennebu pr. 01.01.00	Rennebu pr. 01.01.18
80 år +	306	371	176	151
67-79 år	652	942	355	425
45-66 år	1601	2058	692	767
20-44 år	2057	1952	793	645

Aldersfordelingen i kommunene er relativt stabil i perioden 2010-2018. I både Oppdal og Rennebu har det vært størst økning i fordelingen for aldersgruppen 45-66 år og 67-79 år.

Utvikling folketall i Oppdal

	Fødselsoverskudd	Innflytting	Folketallsuvikling	Folketall ved årets inngang
2013	3	17	20	6794
2014	26	12	38	6814
2015	4	30	34	6852
2016	18	69	87	6886
2017	2	–7	–5	6973

Oppdal kommune har hatt en positiv folketallsutvikling frem mot 2017. Folketallsutviklingen har hatt en nedgang i 2017, noe som vil resultere i en nedgang i folketallet ved inngangen av 2018.

Utvikling folketall i Rennebu

	Fødselsoverskudd	Innflytting	Folketallsuvikling	Folketall ved årets inngang
2013	–17	24	7	2534
2014	–2	9	11	2556
2015	–2	13	11	2567
2016	–19	13	–6	2562
2017	–10	–10	–20	2556

Rennebu kommune har hatt et stabilt folketall de siste fem årene. De har hatt positiv vekst frem til 2016, i 2017 har folketallet hatt en liten reduksjon.

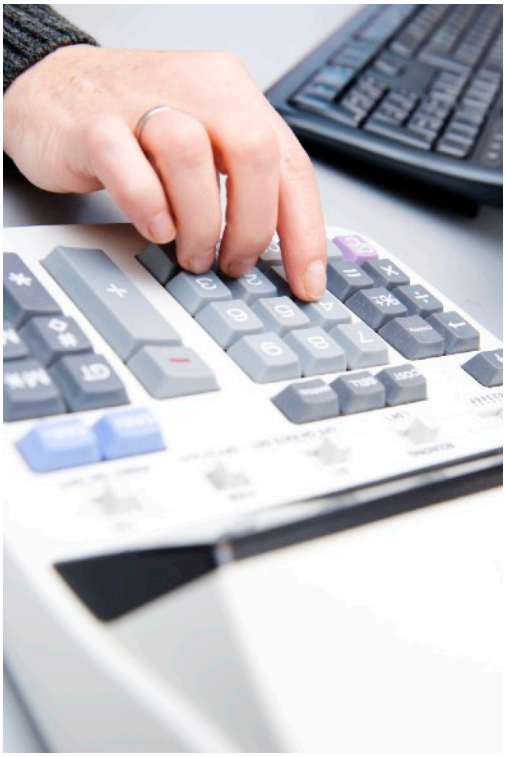

Arbeidsledighet i Oppdal og Rennebu

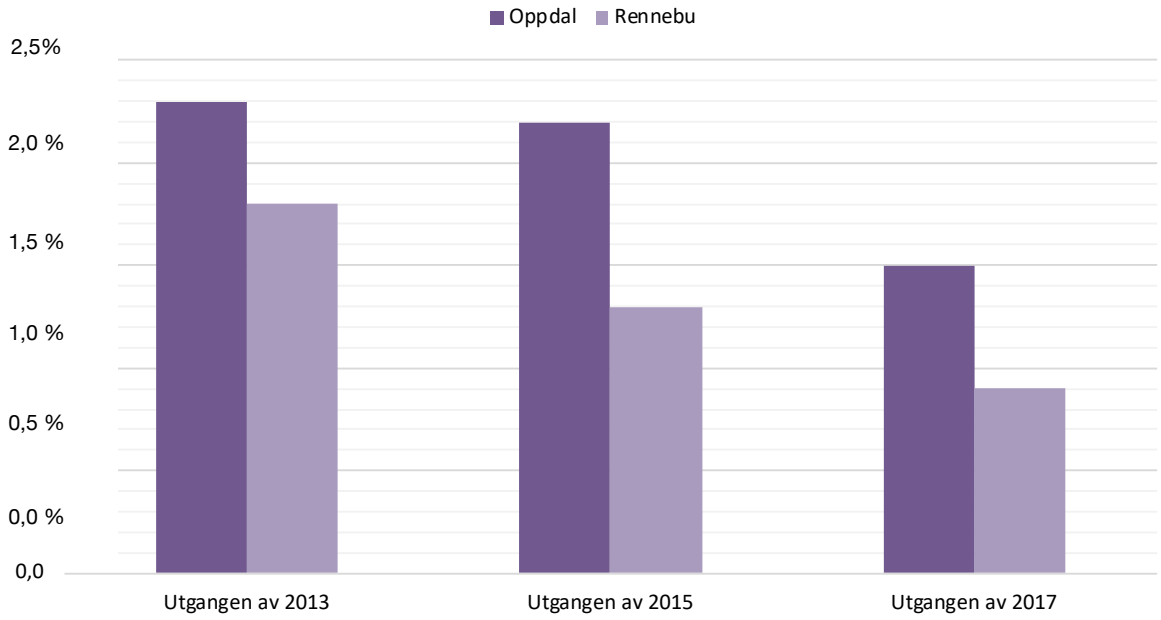

På landsbasis var det en arbeidsledighet på 2,4 % ved utgangen av 2017. Både Oppdal og Rennebu ligger lavere enn landsgjennomsnittet. Rennebu kommune hadde en arbeidsledighet helt ned i 0,9 % i desember 2017.

Sysselsetting i Oppdal og Rennebu

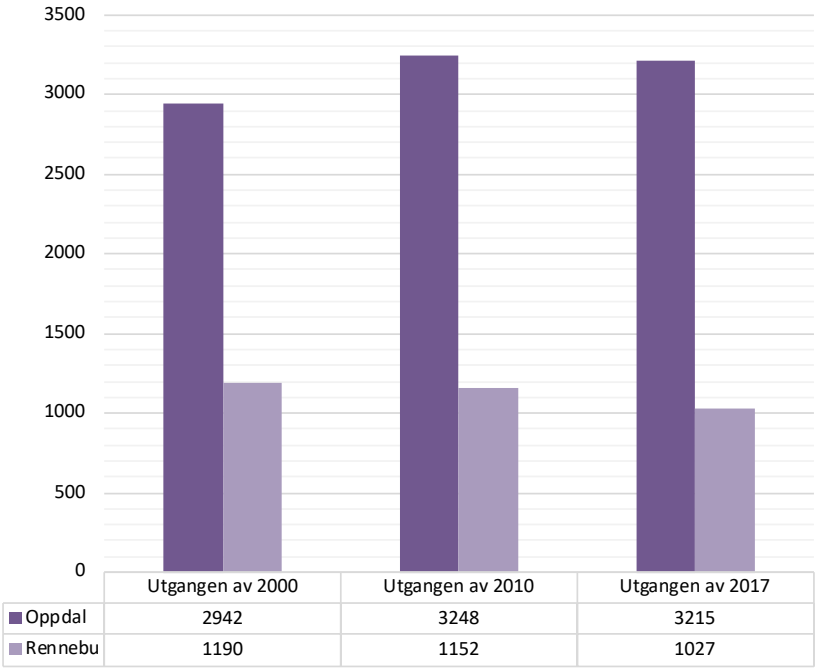

	Utgangen av 2000	Utgangen av 2010	Utgangen av 2017
Oppdal	2942	3248	3215
Rennebu	1190	1152	1027

Antall sysselsatte i kommunene har avtatt de siste årene. Denne reduksjonen kan skyldes at folketallet har gått ned, samt andelen eldre (over 67 år) har gått opp som vil si at en større andel av befolkningen er aktuelle for pensjon.

Fordeling av arbeidsplasser i Oppdal og Rennebu

Bransje	Oppdal	Rennebu
Bergverksdrift og utvinning	2,00 %	
Bygge- og anleggsvirksomhet	13,50 %	14,00 %
Elektrisitet, vann og renovasjon	1,30 %	4,70 %
Finansiering og forsikring	1,10 %	1,40 %
Forretningsmessig tjenesteyting	2,00 %	1,60 %
Helse- og sosialtjenester	18,70 %	24,20 %
Industri	8,10 %	5,20 %
Informasjon og kommunikasjon	0,90 %	
Jordbruk, skogbruk og fiske	8,00 %	17,40 %
Off.adm., forsvar, sosialforsikring	3,40 %	6,40 %
Overnattings- og serveringsvirksomhet	6,70 %	2,10 %
Personlig tjenesteyting	3,20 %	3,00 %
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	3,50 %	2,20 %
Transport og lagring	3,70 %	1,80 %
Undervisning	7,70 %	6,80 %
Varehandel, reparasjon av motorvogner	15,30 %	7,60 %
Uoppgitt	0,80 %	1,60 %

Den største andelen sysselsatte i Oppdal jobber innenfor helse- og sosialtjenester, varehandel (inkludert reparasjon av motorvogner) og bygge- og anleggsvirksomhet. Færrest arbeidstakere er det innenfor bransjen informasjon og kommunikasjon. Som i Oppdal, jobber den største andelen ansatte i Rennebu innenfor helse- og sosialtjenester. Videre viser tabellen at store deler av de sysselsatte jobber innenfor jordbruk, skogbruk og fiske samt bygge- og anleggsbransjen.

Antall bedrifter i regionen

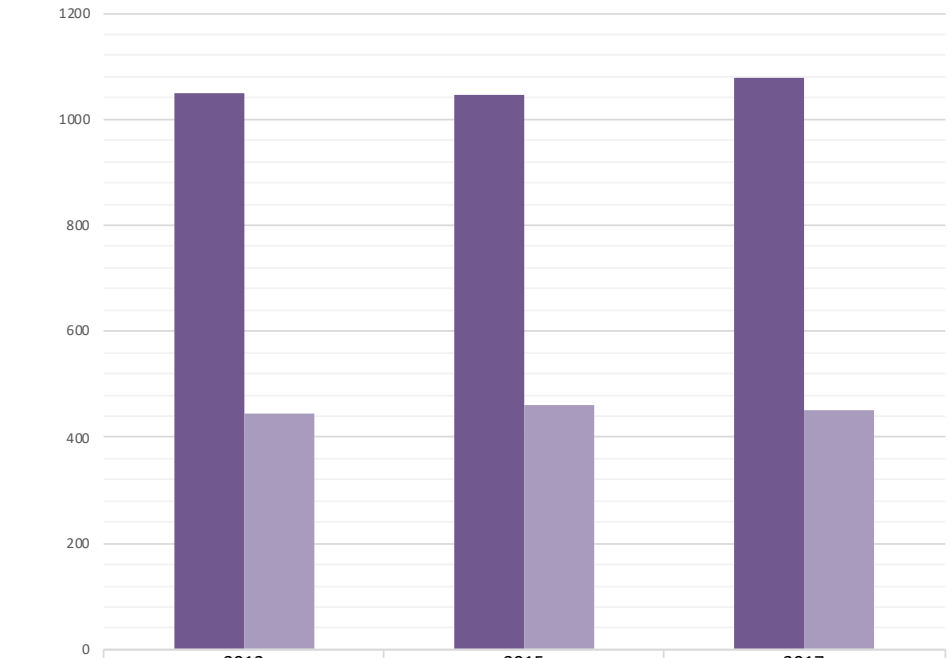

	2013	2015	2017
Oppdal	1048	1047	1079
Rennebu	444	462	452

Antall bedrifter i perioden 2013-2017 er stabil i begge kommuner.

Bedriftenes størrelse

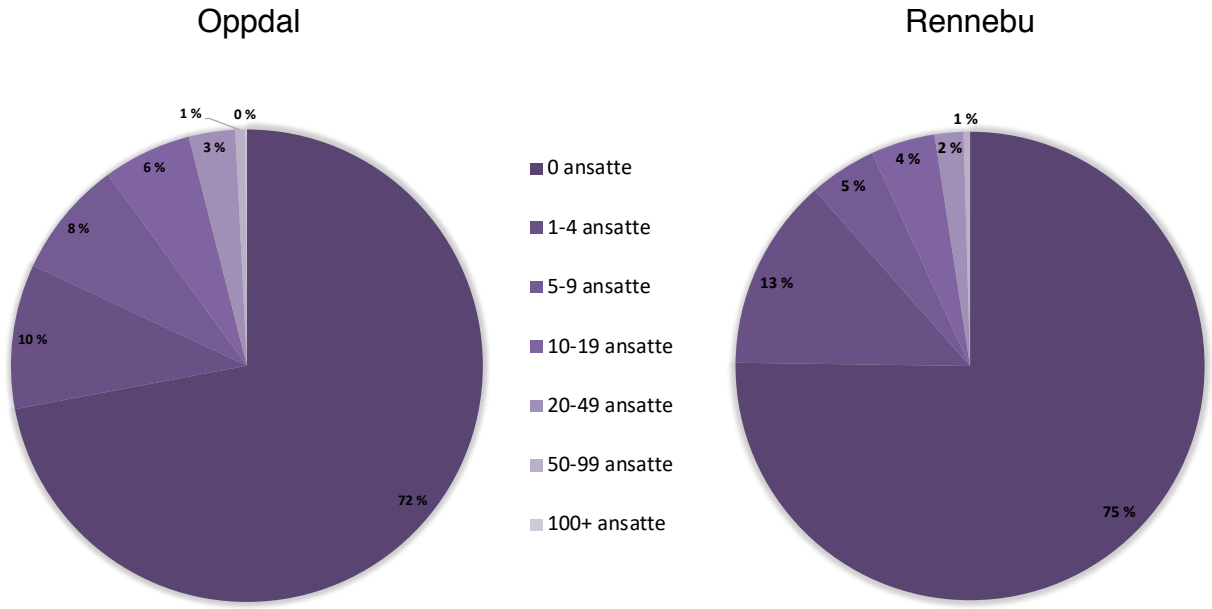

De fleste selskapene i Oppdal og Rennebu er enkeltmannsforetak og holding-selskap, kun én bedrift i region har over 100 ansatte. Flertallet av bedriftene har 1-4 ansatte.

Bransjefordeling i regionen i 2017

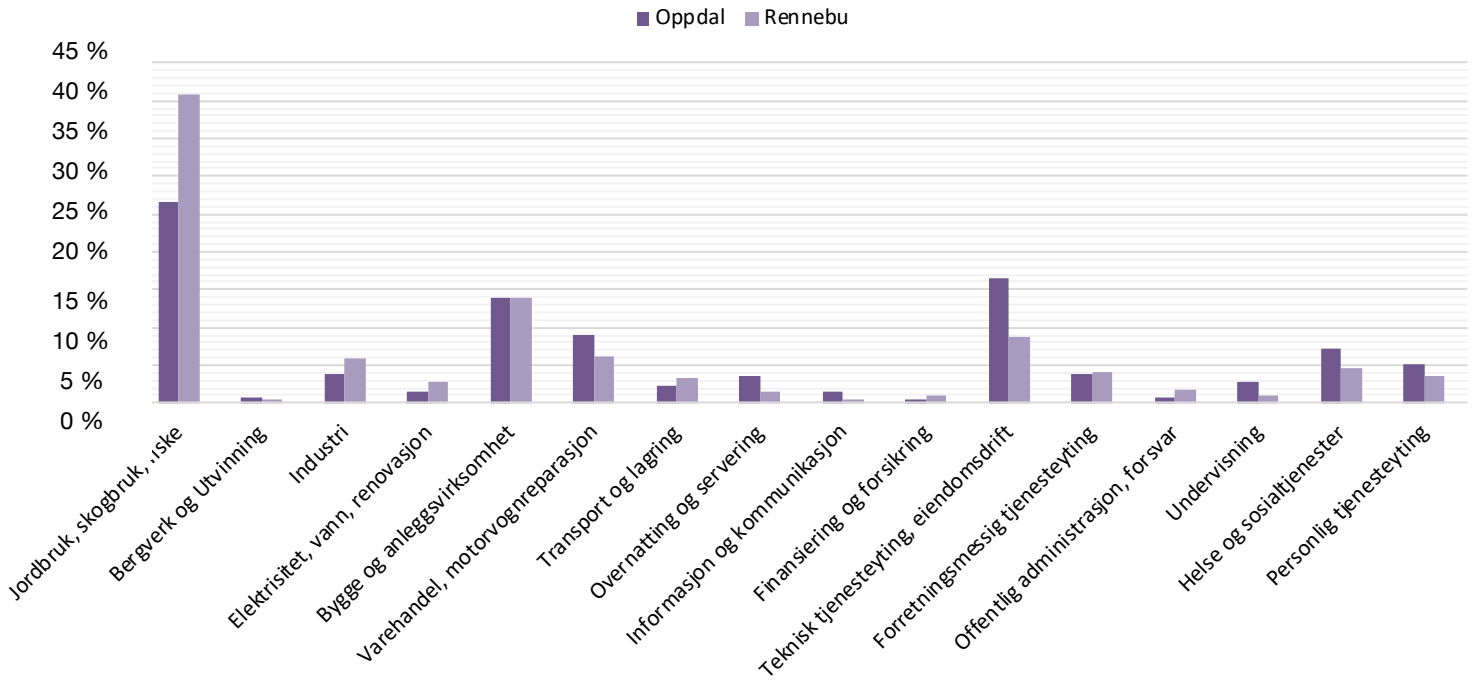

I begge kommunene er jordbruk-, skogbruk- og fiske den største bransjen. Den nest største bransjen i Oppdal er teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift, etterfulgt av bygge- og anleggsbransjen. I Rennebu kommune følger bygge- og anleggsbransjen som nummer to, og teknisk tjenesteyting og eiendomsdrift er på tredjeplass.

BOLIG

Boligutbyggelse

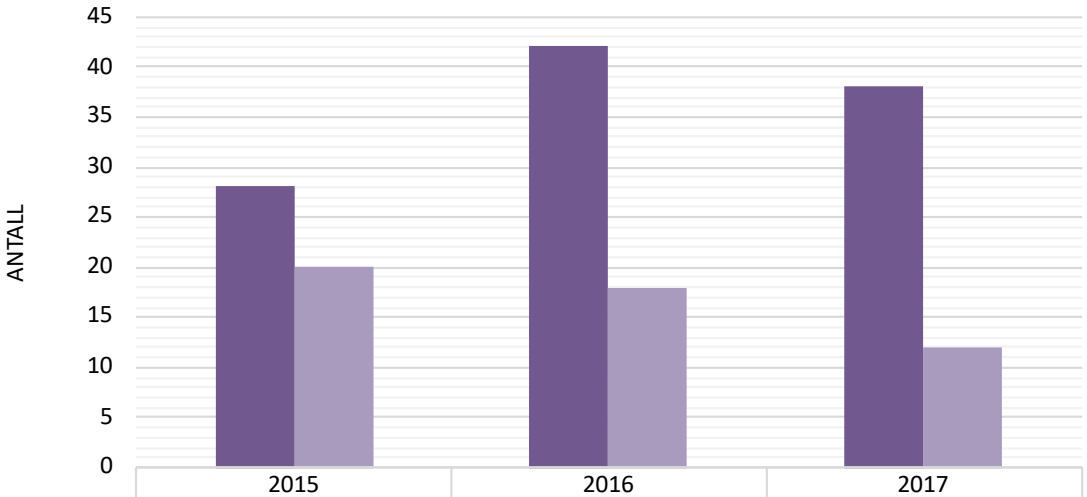

	2015	2016	2017
Oppdal	28	42	38
Rennebu	20	18	12

Boligutbyggelsen har økt jevnt siden 2013 i begge kommunene, antall boliger har økt med nesten 200 stykker fra 2013 til 2017.

Boligpriser

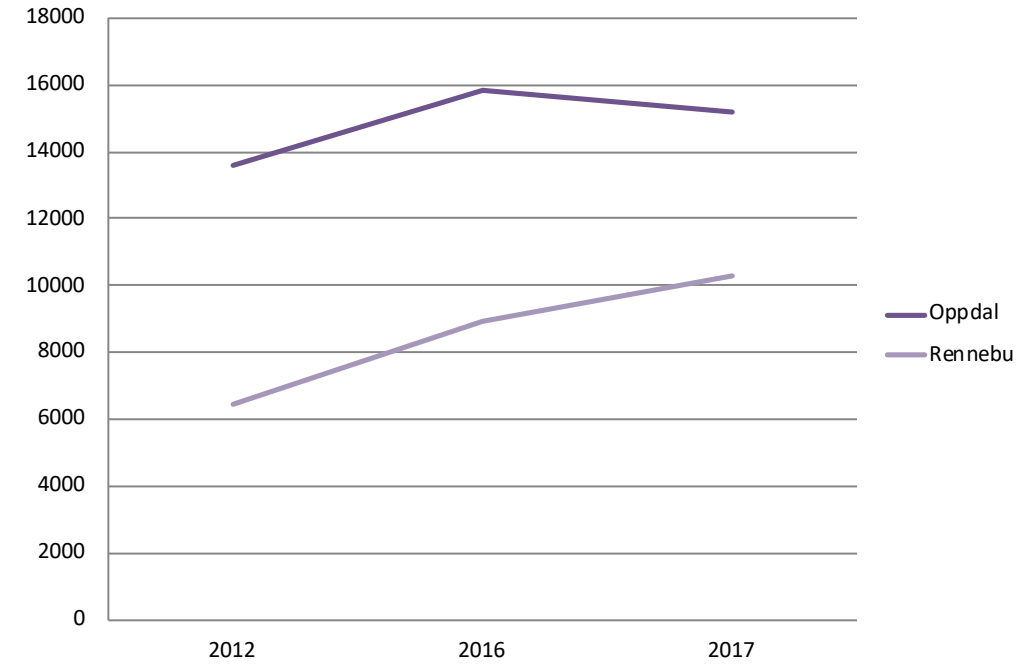

Boligprisene i Rennebu har hatt en jevn stigning de siste tre år. I Oppdal opplevde man en liten nedgang i prisene i 2017 sammenlignet med året før.

Hytter

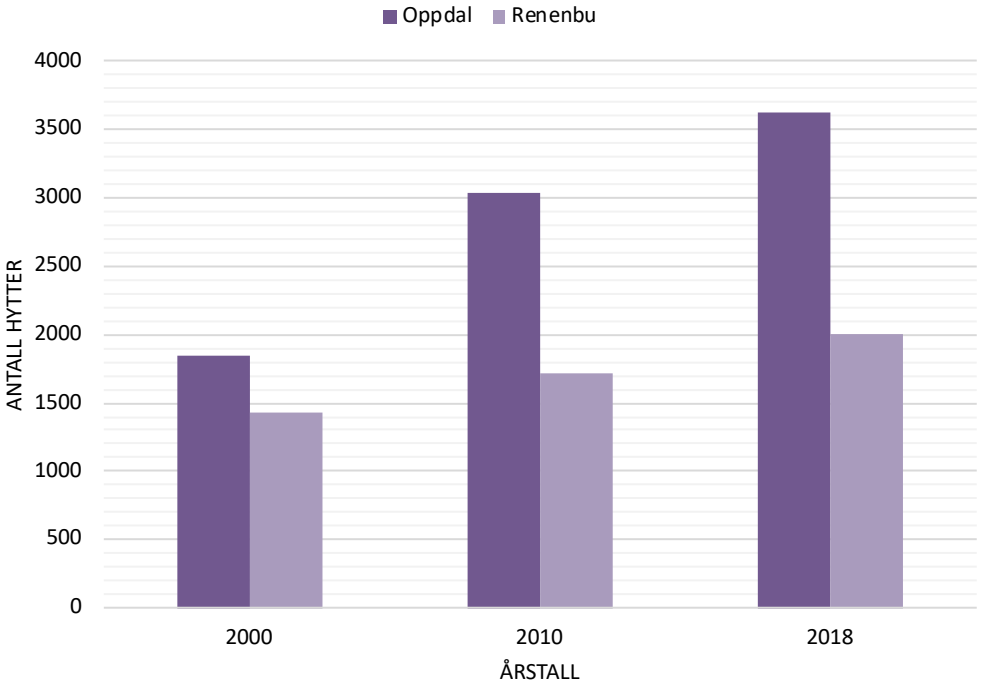

Hyttebestanden har økt kraftig i begge kommuner. Samlet er Oppdal og Rennebu de største hyttekommunene nord for Dovre.

BILDER

Forsidebilder	Iris Røstad	
Bilder av ansatte	Ketil Jacobsen	side 6 & 7
PopUp Hovden	Ketil Jacobsen	side 9
PopUp Minera Skifer	Iris Røstad	side 9
Grønn Fjellhageby	Iris Røstad	side 12
Innovasjonssenteret, illustrasjon	Pir II	side 13
Jo-sætra	Iris Røstad	side 19
Mostad Mekaniske	Iris Røstad	side 20 & 21
Rodebak Gårdsbryggeri	Iris Røstad	side 22
Troll Arkitekter	Martin I. Dalen	side 25
VPG	Martin I. Dalen	side 27

HVA TRENGER DU HJELP TIL?

Nasjonalparken Næringshage vil hjelpe deg som har en idé, ønsker å starte ny virksomhet eller videreutvikle eksisterende bedrift. Vi tilbyr kompetanse, rådgiving og er en mulig sparringpartner på det bedriften har behov for. Gjennom vårt regionale og nasjonale nettverk kan vi koble kompetanse, finansiering og relevante samarbeids-partnere med lokale bedrifter og ideer.

Vårt fokus er å se, skape og utvikle muligheter for din bedrift.

Ta kontakt på post@nasjonalparkhagen eller kom innom oss i Oppdal.

Tina Lihaug Selbæk	92878845	eller	tina@nasjonalparkhagen.no
Jan Bredeveien	97094240	eller	jan@nasjonalparkhagen.no
Erik Flå	93226780	eller	erik@nasjonalparkhagen.no
Ragnhild Plassen Vik	99634545	eller	ragnhild@nasjonalparkhagen.no
Rønnaug Nyrnes	48259772	eller	ronnaug@nasjonalparkhagen.no
Mari Kvarberg Erdal	40627466	eller	mari@nasjonalparkhagen.no

NASJONALPARKEN
NÆRINGSHAGE